

כתובות לב

עניין: רשעה אחת, וחורבן בית המקדש

פנים יפות פרשת האזינו

הרנינו גוים עמו, אחז"ל [רש"י] כי דם עבדיו יקום שפיכות דמיהם, נראה ענינו כי אמרה תורה מי שנתחייב מיתה ותשלומין פטור מן התשלומין משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות ונידון בחמורה מת ואינו משלם [כתובות לו, א], וזה ששיבחו האומות את ישראל שהם נידונים בשניהם בנקמת הדם ונקמת החמס, ואלו גבי ישראל כתיב [תהילים עט.] מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך שהקב"ה שפך חמתו על עצים ואבנים כדי להציל את ישראל [קידושין לא:]: הרי נדונין בממון הקל ולא בחמורה, וז"ש וכפר אדמתו עמו שחרבן אדמתו כפר על עמו, ומה שקרא

מדרש רבה איכה ד, יד

(תהלים עט א) **מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך. לא הוה קרא צריך למימר אלא בכי לאסף, נהי לאסף, קינה לאסף, ומה אומר מזמור לאסף. אלא משל למלך שעשה בית חפה לבנו וסידה וכידה וצירה. ויצא בנו לתרבות רעה. מיד עלה המלך לחפה וקרע את הוילאות ושבר את הקנים. ונטל פדגוג שלו אבוב של קנים והיה מזמר. אמרו לו המלך הפך חפתו של בנו ואת יושב ומזמר. אמר להם מזמר אני שהפך חפתו של בנו ולא שפך חמתו על בנו. כך אמרו לאסף הקדוש ברוך הוא החריב היכל ומקדש ואתה יושב ומזמר. אמר להם מזמר אני ששפך הקדוש ברוך הוא חמתו על העצים ועל האבנים ולא שפך חמתו על ישראל, הדא הוא**

האר"י – שער הכוונות, תשעה באב

ענין ט"ב. מה שנהגו ביום ט"ב במנחה, לומר פסוקים של נחמות, וגם לקום ולשבת על הספסלים למעלה. ואדרבא נראה מן התלמוד בבלי, כי לעת ערב הציתו אש בהיכל ביום ט"ב, ונשרף בעת המנחה, וכפי"ז היה ראוי להחמיר במנחה יותר מבשחר. אבל הענין יובן, במה שדרשו בגמרא (ת) על פסוק מזמור לאסף אלהים באו גוים כו', והקשו מזמור, קינה מבע"ל. ותירצו כי בתהילה התחילו האויבים להרוג את בני ישראל, ואז השבו ישראל שלא יהיה ח"ו תקומה למפלתם, ויכלו ח"ו בחרב האויבים. ובראותם שהציתו אש בהיכל לעת ערב, שהוא זמן המנחה, אז אמרו מזמור, ושמחו שמחה גדולה, וקבלו נחמה. כי אם ח"ו לא היה הקב"ה משליך חמתו על העצים ועל האבנים, לא היתה תקומה לשונאי ישראל. וכמשז"ל כלה את חמתו ויצת אש בציון. ונמצא, כי לעת מנחת ערב שהציתו אש בהיכל, אז אמרו ישראל מזמור, וקבלו נחמה על צרתם, א"כ המנהג הנזכר הוא טוב ונכון. ונלע"ד ששמעתי ג"כ ממורי ז"ל טעם

קידושין לא:

ופתח ליה ואמר אין אין עד דמטאי¹⁶ התם יומא חד אמר ליה אשקין מיא אדאייתי ליה גמנם גחין קאי עליה עד דאיתער איסתייעא מילתיה ודרש אבימי¹⁷ מזמור לאסף אמר ליה רב

רש"י קידושין לא:

איסתייעא מילתא. צעודו גחין לפניו שהצין צמדרש מזמור אחד¹⁶ שצספר תהלים שלא היה מצין צו קודם לכן לדורשו וי"מ שמקרא זה לצדו דרש מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך וגו' קינה לאסף מיצעי ליה ודרש כך שאמר אסף שירה על שכינה הקב"ה חמתו צענים ואצנים שצציתו ומתוך כך הוסיף פליטה בישראל שאלמלא כך לא נשמיר משונאי ישראל שריד וכן הוא אומר כלה ה' את חמתו וילת אש בציון¹⁷ (איכה ד): כגון אנא.

